

Transskription af:

Kærlighedshistorie

S2E4. Ingeborg og Christian: Over 700 breve midt i en verdenskrig

Vært og idé: Pernille Brunse

Tilrettelæggere: Pernille Brunse og Emma Juul

Medvirkende: Mariann Kristensen, historiker og museumsinspektør, Museum Sønderjylland.

Redaktør: Rikke Caroline Carlsen

Intro: Du lytter til en podcast fra Nationalmuseets mediehus Vores tid.

Pernille Brunse: Det er en varm sommerdag i 1915, og Første Verdenskrig har været i gang i et år. Husbestyrerinde Ingeborg Andresen småløber over dens støvede gårdsplads. I hånden knuger hun brevet med indkaldelsen. Det er til hendes arbejdsgiver, den 41-årige teglværk ejer Christian Hollensen. Med bankende hjerte løber hun videre fra gårdspladsen og ud på de sønderjyske korngrule marker for at overrække ham brevet. I det står, at han er blevet indkaldt som soldat ved Østfronten. Selvom han er dansk og intet har med den dumme krig at gøre, tænker Ingeborg. Og måske netop i det øjeblik, imens hun løber stakåndet gennem kornet, mærker hun de følelser, hun har for Christian, men som hun aldrig har turdet udleve. Og nu er det hele måske for sent. Velkommen til Kærlighedshistorie. Mit navn er Pernille Brunse. I denne podcastserie dykker jeg ned i de største og mest fascinerende kærlighedshistorier gennem tiden. Jeg håber, du er lige så kærlighedsløst som mig. Velkommen til dig Marianne Christensen.

Mariann Kristensen: Tak skal du have.

Pernille Brunse: Du er uddannet historiker, og så er du museumsinspektør på Museum Sønderjylland. Og i dag skal du fortælle os en usædvanlig kærlighedshistorie om et par, som kunne have haft en helt almindelig kærlighedshistorie som alle andre. I starten af 1900-tallet, men som bliver fanget midt i historiens vingesus, fordi de bor i Sønderjylland. Da Første Verdenskrig bryder ud. Mariann, vores par Christian og Ingeborg. De skriver over 700 breve til hinanden i løbet af krigen. Vil du ikke fortælle om noget af det mest romantiske, du synes at have set fra fra Christian & Ingeborgs breve?

Mariann Kristensen: Jeg synes, firkløveret, der kommer fra fra Ingeborg til Christian. Det er fra et brev fra 1916. Fra sommeren 1916, hvor hun er ude at gå, finder en firkløver, og da den betyder lykke, så plukkede hun den selvfølgelig, fordi hun tænkte på ham, hans fremtid og hans tilstand, som hun skriver. Og hun ved jo, at hun skriver så også, at det er jo kun overtro. Men, men det er jo alligevel en skøn ting at have. Så det der behov for at give ham noget, den har hun jo hele vejen igennem.

Pernille Brunse: Og passe på ham?

Mariann Kristensen: Og passe på ham.

Pernille Brunse: Vores par bor i den lille idylliske landsby Broager, som ligger lidt uden for Sønderborg. Men på det her tidspunkt i 1915, da er Sønderjylland en del af Tyskland og har været det siden nederlaget i 1864. Derfor tvinges Christian og tusindvis af andre danske mænd ud i skyttegravene på tysk side da Første Verdenskrig bryder ud. Mange af de mænd dør i krigen. Og det er den blodige virkelighed, som Christian og Ingeborg ser ind i. Men der er noget helt særligt, jeg godt lige vil nævne for dig om vores par. Ingeborg og Christian er slet ikke kærestes da krigen bryder ud. Deres kærlighed spirer først gennem de breve, de sender til hinanden. Krigen og adskillelsen bliver altså ikke kun lidelse, men også en slags katalysator for deres kærlighed, der ellers måske aldrig ville være opstået. Inden vi dykker ned i de her romantiske breve, så skal vi have præsenteret vores hovedpersoner. Og lad os starte med ham, der skal i krig. Nemlig Christian.

Mariann Kristensen: Han er søn i en teglværksejerslægt, Hollensen-familien, som siden 1837 har haft teglværket Cathrinesminde Teglværk og det her teglværk er jo en stor arbejdsplads i lokalområdet. Teglværkerne var meget prægede meget egnen her på Broagerland og egnen omkring Flensborg Fjord. Så teglværkerne var store arbejdspladser, som var vigtige erhverv. Og det var altså sådan en, som Christian ejede. Han var født i 1874 og voksede op på Broagerland, men fik jo så en uddannelse uden for Broager. Han gik i skole i Broager, men fik også privatundervisning derhjemme, og det har nok været noget danskundervisning, han har fået i hjemmet. Det var typisk for de dansksindede, at de også forsøgte at give noget noget dansk videre til deres børn via privatlærer, når de kunne.

Pernille Brunse: For skolen var på tysk?

Mariann Kristensen: Skolen var tysk, så man var nødt til at gøre noget andet.

Pernille Brunse: Ved man, hvad Christian har betragtet som sit modersmål, da han var dreng.

Mariann Kristensen: Har han betragtet dansk som modersmål. Ikke nogen tvivl om, at han er en del af det danske miljø.

Pernille Brunse: Var han så også en flot fyr?

Mariann Kristensen: Altså, jeg tror, han var en meget almindelig mand, vil jeg betegne ham som. Han var jo 41 her i 1915. Korthåret mand med lille overskæg. Var han og måske lidt lidt lidt buttet i det på det her tidspunkt.

Pernille Brunse: Altså han er 41, da han bliver sendt i krig i 1915. I 1915 krigen bryder ud i 1914, men han får først sin indkaldelse i 1915. Inden vi kommer til det, så fortæl lige om vores kvindelige hovedperson i dag. Altså Ingeborg Andreassen. Hvad ved vi om hende?

Mariann Kristensen: Hun var. Hun var lidt ligesom Christian af en etableret og sat familie. Hendes familie var gårdejere og kom ude fra lidt længere ude på broagerland, fra Skelde Mark, hvor hun voksede op, og i en familie, som var meget dansksindet, og som også dyrkede det her miljø. Og vi ved, at hun har fået hjemmeundervisning. Vi ved, hun har lært det danske derhjemme. Hun er født i de her cirka 10-11 år efter efter Christian, så får hun jo så stilling hos ham som husbestyrerinde i 1905.

Pernille Brunse: Og er det en, for at forstå, fordi det er jo titler og erhverv der ikke rigtig findes mere, er det en fin stilling at få, at være husbestyrerinde på sådan et teglværk.

Mariann Kristensen: Bestemt er det nok en finere stilling end at være tjenestepige, fordi du har jo ligesom ledelsen over hjemmet. Du går ind og er det en kone ville være i et hjem.

Pernille Brunse: Og hvordan kan du beskrive hendes udseende? Hvad var hun for en? Hvordan ser hun ud på de billeder og fotografier, vi har?

Mariann Kristensen: Jo. Vi har jo billeder af hende sådan de billeder hun har sendt til Christian og sådan altså, hvor hun jo også bærer præg af, at jeg synes hun ser ældre ud end hun. Hun er så så. Så har hun lidt en skelen på det ene øje, kan man se på billederne. Et dovent øje. Man kan forestille sig det.

Pernille Brunse: Og de to, de møder så hinanden, da Ingeborg bliver ansat som hans, altså Christians husbestyrerinde, og det synes jeg jo er lidt pudsigt, fordi det er i 1905, at hun får jobbet, og det vil sige, at Christian er Ingeborg går op og ned ad hinanden, må man antage. Har daglig kontakt i 10 år. Mariann..

Mariann Kristensen: Ja, det er mange år.

Pernille Brunse: Det er mange år, hvor vi ikke har noget kendskab til, at der skulle have været nogen form for kærlighedsrelation mellem dem. Det kan selvfølgelig ikke. Vi ved jo ikke, ved det ikke, men der er ingen steder nogen fortællinger om eller skrevet eller sagt fra andre kilder, at de to har en kærlighedsrelation. Der sker så ting og sager, når krigen starter, og brevvekslingen mellem dem starter. I starten af podcasten, der havde jeg jo skrevet den her scene den dag Christian modtager sin indkaldelse, og det er lidt fri fantasi også fordi det er ikke så meget vi ved Mariann om den dag Christian bliver indkaldt. Vi ved bare, at det er kommet med posten som mænd blev indkaldt og jeg tænker, at det kan være meget realistisk at det er leveret til hovedhuset, hvor Ingeborg og tjenestefolkene har arbejdet. Ved vi så noget om, hvordan de hver især reagerer på indkaldelsen af Christian?

Mariann Kristensen: Jeg regner med, at det har været ventet. Altså krigen er jo trukket ud nu, og de er kommet dertil, hvor de indkalder flere og flere, så det har været ventet for dem.

Pernille Brunse: Så vi har ingen dagbøger eller breve, der beskriver Ingeborgs eller Christians reaktion på hans indkaldelse, så de når ikke at sige sådan en afsked, hvor de siger Åh, Christian kom hjem til mig snart, jeg elsker dig, Vi gifter os, når du kommer hjem. Eller Ingeborg, hvor er det dog forfærdeligt. Mit hjerte bliver knust. Der er ikke sådan noget.

Mariann Kristensen: Det har vi i hvert fald ikke noget skriftligt på det. Det kan jo muligvis være, at det er det, de har stået og sagt til hinanden, da han er taget afsted.

Pernille Brunse: Men som du siger, så kort tid efter indkaldelsen her i juli 1915, der skal Christian altså møde op som soldat på kasernen i Slesvig. Og i november 1915 efter et par måneders træning, så drager han til krigens østfront for at være soldat. Og så sker der jo det fantastiske for os, at deres brevveksling på over 700 breve starter, og det starter stille og roligt, som du siger, blandt andet med beskrivelser af krigen. Jeg har fundet et brev her fra Christian til Ingeborg, hvor han bare beskriver, hvad han ser på sin rejse fra fra Sønderjylland på vej hen til mod Rusland og Ukraine og der hvor Østfronten nu kæmpes. Og der skriver han: "Krigens spor ses allerede. Skyttegrave med pigtrådshegn. Og der er soldatergrave, nedbrændte bygninger, især banegårde og fabrikker. Også her og der en bygning med granathuller." Det er jo altså ikke super romantisk. Det er mere sådan. Nu skal jeg fortælle dig, hvad jeg oplever. Og hun skriver også meget tilbage om, hvad hun oplever. Bare lige kort inden vi dykker ned i nogle flere breve. Christian er blevet sendt til Østfronten for blandt andet at slås mod russerne, som er med i Første Verdenskrig. Når man taler om Første Verdenskrig, så snakker vi mest om Vestfronten. Men hvordan var krigen så østpå?

Mariann Kristensen: Altså, vi har jo samme situation med skyttegrave, og kampe er der jo også østpå for Christians vedkommende. Han er en del af reservestyrken. Han ligger i skyttegrave i nogle perioder, men faktisk bruger han ret meget af sin tid i Ukraine, hvor han egentlig bare er en del af nogle besættelsestropper, som sørger for, at det at Ukraine er besat på det her tidspunkt.

Pernille Brunse: Men man kan sige heldigvis for, at han ikke kommer i nogle alvorlige slag og bruger al sin energi på det, fordi så har han tid til at sidde og skrive breve til Ingeborg her den 29. August 1916. Han skriver: "Du skrev i dit forrige brev, om du skrev for tit. Nej, du, jeg er, som du ved, glad for hvert brev jeg får. Livet er som i slægt med fangernes. Friheden er taget fra os, og dagene

er tomme og gå i grov ensformighed. Så gør det godt at mærke, at man ikke er glemt. At der er nogen hjemme, der tænker på én indimellem, og derfor er breve kærkomne." Det er jo meget sødt, Mariann, men også stadig lidt afdæmpet. Det er som om brevet kunne have været fra hvem som helst. Det er bare dejligt med et brev.

Mariann Kristensen: Han gør jo det, at han bekræfter hende i, at det at det er fint det hun siger. Det er dejligt det hun gør. Han vil gerne vide, hvad der foregår derhjemme, og han vil gerne høre hendes tanker. Det er jo også meget tydeligt, hvis vi kigger på nogle af de andre breve. Dem har du sikkert også kigget på. Så det kan vi jo også høre. Et eksempel på, at han har brug for hende.

Pernille Brunse: Ja, jeg har også fundet noget, jeg synes, der er mere romantisk, og det er da Ingeborg, hun sender et billede af sig selv ned til ham, som jo også vidner om, at hvis man bare var husbestyrerinde og chef, så ved jeg ikke, om man ville sende et billede af sig selv. Så ville man måske med at sende et billede af gården eller høsten eller et eller andet om hvordan det går. Men hun sender et rigtigt portrætfotografi af sig selv, og der vil jeg gerne læse lidt op fra Christians svar igen, som også er fra 1916. Han skriver: "Du har gjort mig en glæde ved at sende dit billede. Det ligger nu i min tegnebog, men jeg henter det jævnligt frem og kigger på det. Det er som at hilse på hjemmet. Det er et godt billede, synes jeg. Netop fordi det er taget sådan, at du ikke ser forbi mig, men ser mig lige ind i øjnene. Du er mig derved ligesom nærmere en smule alvorlig ser du ud? Men det passer jo også til tiden og et besøg i skyttegravnen, men dog så klar og rolig som ville du nikke til mig og sige: kan du se, jeg er rolig og tillidsfuld." Det er jo lidt mere kærligt, synes jeg. Der bliver åbnet lidt mere for sluserne fra Christians side.

Mariann Kristensen: Der er i hvert fald ikke nogen tvivl om, at der er en stor stærk relation mellem de her mennesker, de er. De er hinandens fortrolige, og de finder trøst hos hinanden. Og hvor Ingeborg jo skriver ofte, at hun længes mod ham og længes efter at tale med ham, så får man også lidt en idé om det her med, at hun har et stort behov for at få at have ham hos hun. Hun har brug for at tale med Christian. Vi kender det jo nok selv. Altså ikke den der umiddelbare. Hvad hedder det vilde forelskelse, hvor man vil kaste sig over hinanden, Men den der, den der meget tætte relation, man kan have med en, man har kendt længe, og man har et fortroligt forhold til.

Pernille Brunse: Ja, og det der med, at Ingeborg bruger det som en slags samtale med ham. Det skriver hun faktisk også selv. Hun skriver følgende her: "Brevvekslingen er en slags samvær. Det er ligesom jeg får talt med dig, når jeg skriver og fortsætter også i et andet brev her. Vejret var fint, spadsereturen skøn og jeg havde dig ved min side gik og talte med dig om alt det jeg så og hørte. Hele vejen. Så hun bruger brevene som om Christian er der og taler til ham. Sætter ord på sine tanker.

Mariann Kristensen: Hun har et stort behov for at have ham med i rigtig mange ting. Altså i de breve hun skriver.

Pernille Brunse: Og hun begynder jo også at skrive om savn lige så stille efterhånden som tiden går, hvor Christian er væk. Og der tænker jeg da også hvis han bare var chefen, så ville man måske ikke savne ham. Man kan være, man ville savne hans arbejdskraft og sparring med ham omkring det faglige. Men at savne ham betyder for mig helt klart også en kærlighedsrelation.

Mariann Kristensen: Der er jo et eller andet her, og der er et eller andet, der tyder på, at det har været der længe igen, fordi de har så nær en relation til hinanden.

Pernille Brunse: Ja, og tror du så, at krigen ligesom er med til at hjælpe deres følelser på vej?

Mariann Kristensen: Måske er krigen med til at gøre, at de har været nødt til at gøre det officielt, kan man sige, og så at forholde sig til, at at vi nu var i en anden situation, at Ingeborg har et andet ansvar, mens Christian er væk.

Pernille Brunse: Hun overtager jo?

Mariann Kristensen: Overtager simpelthen driften af... Som husbestyrerinde har hun selvfølgelig ansvaret for huset, men hun hun hun går også ind og overtager driften af teglværket i perioder så så Christian giver hende noget ansvar. Han, han og han han tror på hende.

Pernille Brunse: Men, men så har jeg fundet et brev mere her Marianne, som også synes, at det er fordi det hele tiden som det udvikler sig lidt, og det bliver de vover mere og mere i deres breve. Hun skriver til Christian her: "Jeg synes det står dårligt til med min sindsstemning her til morgen. Jeg skal i gang med arbejdet for at få lidt tankerne hen på noget andet end den slemme krig. Kunne mine tårer bare fri dig for savn og farer, du kære. Når jeg ser andre glade mennesker, bliver savnet endnu svagere. Hvis du var hjemme, så kunne vi også have det godt. Der er ingen uden dig, der ved, hvor meget jeg holder af dig, og hvor meget jeg længes." Men er vi ikke henne i noget kærlighedserklæring der?

Mariann Kristensen: Og der er vi jo også der, hvor der er ikke nogen, der ved det her. Men kan hun ikke dele det med nogen, så kan hun måske ikke. Det er jo den der hemmelighed, de har imellem sig.

Pernille Brunse: Da kunne man jo godt dele sådan noget, at man bare var blevet kærester. Men er der noget med tiden på det her tidspunkt, tror jeg.

Mariann Kristensen: Tror der er noget med tiden og det miljø de er i. Det har bare ikke været almindeligt at gå og være kærester uden at man er forlovet. Men det man typisk ser, det er, at når der er en forlovelse på, så er det officielt. Så kan man se dem gå i hånden og ligesom være være være kærlig overfor hinanden i offentligheden.

Pernille Brunse: Ja, så tilbageholdenhed i brevene skyldtes også, at andre kunne risikere at sige: Må jeg også lige læse med på det der brev Christian skrev i sidste uge?

Mariann Kristensen: Altså, vi har jo en tradition, og den kan man jo se også tilbage i tiden er breve jo ikke noget, der nødvendigvis er et intimt rum mellem mellem mennesker, altså mange brev-korrespondancer bliver delt, så hvis de ikke bliver delt, så hvis man ikke ville have delt, så brænder man dem med det samme. Ikke fordi at man ved, at breve kan være noget, der er genstand for oplæsninger og breve... Brevene er jo også et livstegn til Christian, så resten af familien er også interesseret i at vide, har Christian skrevet. Og hvad har han skrevet? Så de skal jo deles. Deles med de andre. Og noget af det, der også er sjovt. Ved ikke at hun har en stor jalousi når Christians brødre får breve og hun ikke gør.

Pernille Brunse: Fra ham?

Mariann Kristensen: Fra ham, ja så er hun, så er hun. Så bliver hun jaloux og brokker sig over det. I brevene altså skriver, at hvorfor skriver du ikke til mig? Okay, når du kan skrive til de andre, ikke?

Pernille Brunse: Og det tyder jo også for mig på kærlighed.

Mariann Kristensen: Hun er. Hun er i hvert fald ikke nogen tvivl om, hvor hun står.

Pernille Brunse: Du nævnte også lige det her med noget jalousi. Da det var jo almindeligt, så vidt jeg kan se og læse mig til, at soldaterne jo besøger bordeller og prostituerede, når de havde muligheden for det, og de ikke lige var i krig. Ved vi, om han så nogensinde var sammen med andre kvinder, eller var han ved jo ikke utro, fordi Ingeborg ham var jo ikke forlovet, som du siger, men hun er i hvert fald nervøs for det. Eller jaloux, ved vi, om hun havde grund til det?

Mariann Kristensen: Det ved vi ingenting om. Altså det vi ved om, hvad han lavede. Det er jo det, han skriver. Og meget af tiden, som du også, da du læste op, gik jo med at vente og var kedelig. Og der hvor de var, der var der nok ikke altid adgang til andre mennesker end soldaterne selv og deres lus og lopper. Og alt det og det, der jo var glæde ved det var at få noget hjemmefra.

Pernille Brunse: Men må jeg lige læse den lille sjove passage op, hvor Ingeborg hun udtrykker sin bekymring eller sin jalousi for at miste ham? Der skriver hun her: "Vi hører om så mange farer, som soldaterne er udsat for, og mange falder for fristelserne, som møder dem. Nej, krigen er ikke god. Der er ikke meget godt at hente. Dem, der har et godt hjem at tænke på, og gode venner, der tænker på dem igen. De har meget forud, som altid er en støtte i så svær en tid." Skal det forstås som en lille påmindelse til Christian om at holde sig på den rette sti?

Mariann Kristensen: Ja, det er i hvert fald et eksempel på, hvordan hun også skriver. Jeg synes jo også den passage, som så mange andre viser, at hun hun hun fortæller det hele. Altså hun hun. Hun lægger ikke låg på noget som helst, og det hele skal siges. Og hvis hun går og føler den bekymring måske har hun læst et eller andet. Måske hun har hun en grund til at føle en bekymring for det, så skriver hun det altså. Hun skriver sladder om nogle af kvinderne, som arbejder ved

teglværkerne eller stuepigerne. Hun. Hun skriver det, der falder hende ind. Og virkelig maler billeder af det.

Pernille Brunse: Hun har hørt noget om. Om soldater, der besøger bordeller...

Mariann Kristensen: Så det er det, hun skriver om. Og så kommer det også til udtryk i de her breve.

Pernille Brunse: Rigtig mange soldater blev såret og døde under krigen. Ingeborg og Christian begræder også og skriver sammen om de mange danske sønderjyder, som dør eller bliver sårede under krigen. Fordi Ingeborg hun hører jo, når de når fra Vestfronten. Og der er beretninger om, at nu har den her gård herovre mistet deres søn eller onkel, eller hvad det nu end måtte være. Det kan man læse med om. Hvad med Christian? Blev han såret på noget tidspunkt?

Mariann Kristensen: Christian bliver ikke påvirket af krigen på den måde. Han kommer ikke hjem med nogen... Bliver invalideret, og hvad vi ved af, ser det heller ikke ud til, at han har fysiske og psykiske ar på den måde, som man også ser ved nogen. Hans bror Jørgen er med ved Vestfronten og bliver såret og kommer hjem uden en arm. Og det lader også til, at han har haft nogle ar på sjælen, fordi han har det der, de kalder et vanskeligt sind. Da han vender hjem.

Pernille Brunse: Det man måske i dag ville sige om soldater, der kommer hjem fra krig og bliver diagnosticeret med PTSD, men det kendte man ikke dengang, og det sker så ikke for Christian, og den 11. November 1918, da kan hele verden eller i hvert fald Europa ånde lettet op, da Første Verdenskrig endelig slutter efter, ikke en kort krig, men fire lange år med skyttegravskrig og blodige slag.

Mariann Kristensen: Opslidende krig. Fuldstændig opslidende.

Pernille Brunse: Og Tyskland har overgivet sig. Og jo, i høj grad også fordi soldaterne ved fronten var slidt ned. Man manglede våben, men manglede penge.

Mariann Kristensen: Der var mangel på alt i Tyskland. Og det var jo også faktisk mange af de her landbrugsfolks held, at de var hvor de var, fordi her havde man altså mulighed. Men der var tvangsaflevering og der var rationeringer. Men nogle gange kunne man snyde med det her, og det har vi set mange eksempler på ude på landet for eksempel smugkærnede man smør, og det kunne man... Det kunne man slippe af sted med, og det har Ingeborg også gjort. Men en meget opslidende krig, som virkelig også var hård for civilsamfundet.

Pernille Brunse: Og 18 millioner mennesker. Cirka. Det er jo svært at opgøre for en krig, fordi hvornår man dør og krigen og hvornår man døde af sult eller et skud eller. Men cirka 18 millioner havde mistet livet og både soldater og civile. Og mere end 20 millioner var sårede. Men midt i hele det der mørke, Mariann, når man læser de her tal op, så kan vi jo så glæde os over vores lille

solskinshistorie, som vi kan hente frem, fordi Christian er blandt de overlevende. Og den 25. Januar 1919 blev han endelig frigivet, hjemsendt som soldat, og fra Ukraine, hvor han befinder sig. Kan man mærke på tonen i deres breve, at de nu er ved at blive utålmodige i den sidste tid efter at gense hinanden eller den her forløsning over, at nu skal de endelig ses igen?

Mariann Kristensen: Der er en stor forløsning i krigsafslutningen for sønderjyderne og for parret her. For dem er der på to måder Fordi de er sønderjyder, fordi de er dansksindede, og fordi de nu måske har muligheden for at udleve det her samvær. Et samliv, man kan se i et brev fra Ingeborg fra 1918, at hun har en forventning om et samliv, skriver hun. Der er noget samliv, der skal ske nu, så den her idé om, at den der forventning om, at nu, nu nu bliver de nok gift, antyder det i hvert fald. De glæder sig også over den situation, der opstod. Vi har efter krigen en situation, hvor der er mulighed for, at man kan øjne en løsning på hele den her problematik i Europa ved at ligge grænserne efter en anden idé end én nationalitet, det er folkets bestemmelse, der afgør, hvor grænserne ligger. Og det falder jo rigtig godt ned i i det her nationale miljø danske miljø i Sønderjylland, Så de ser muligheden for at rejse spørgsmålet om, at man kunne have en folkeafstemning om grænsen mellem Danmark og Tyskland.

Pernille Brunse: Så det er både krigen slutter, de får deres mænd hjem, og måske bliver grænsen flyttet?

Mariann Kristensen: Og mange mange får jo så ikke deres mænd hjem. Så den ide om at der kan komme en genforening med Danmark, som man kalder den, det er jo det plaster på såret man får. Det der er prisen for alle de her tabte mænd.

Pernille Brunse: Ved vi, hvor mange dansksindede mænd der døde?

Mariann Kristensen: Vi ved, vi ved ikke... Det har man prøvet at opgøre igennem tiden, fordi vi har jo en mindelund oppe i Aarhus for de faldne. Men vi ved, at der er ca. 5.000, der er faldet fra området Nordslesvig. Det er virkelig et markant tab, man har mærket, og alle kendte nogen, der havde mistet nogen. Men hele fortællingen om sønderjyderne, det er, at de her mennesker eller de, men de døde ikke forgæves, de er døde for den her sag, og vi fik jo genforeningen i 1920. Den var de med til at bidrage til, og det var også deres fortjeneste, at vi kunne stå med den efterfølgende.

Pernille Brunse: Så det er jo meget smukt, at man kan få vendt den fortælling og gøre en, synes jeg, lidt meningsløs krig, Første Verdenskrig.

Mariann Kristensen: Det havde man et behov for.

Pernille Brunse: En meningsløs død. For de her dansksindede danske mænd, som døde og blev såret under Første Verdenskrig, så siger man, det var for genforeningen til Danmark.

Mariann Kristensen: Det var for en større sag.

Pernille Brunse: Og ved vi noget om Christians modtagelse? Jeg forestiller mig næsten, Mariann, at han kommer gående med med en kæp og bylten på på ryggen eller et eller andet op mod Cathrines minde. Og at Ingeborg, hun har været i gang med et eller andet husligt arbejde, og de er faldet hinanden om halsen. Men ved vi det?

Mariann Kristensen: Altså, vi ved jo bare, at han er vender hjem. Og så bliver de så gift ret hurtigt efter. Så det er jo, der er en eller anden forløsning der. Det skulle det skulle ske. Og så får de jo så deres datter mere eller mindre præcist ni måneder senere.

Pernille Brunse: Og Christian, han genoptager jo arbejdede, livet fortsætter bortset fra at de er blevet gift. De er blevet ægtepar.

Mariann Kristensen: Og ikke længere har den samme deskriptive, altså, vi har ikke... Vi er ikke længere med på samme måde i deres hverdag.

Pernille Brunse: Nej, for brevene stopper så stopper jeg. Og det er jo altså, fordi det her med hvor meget ved vi om deres kærlighed og deres liv samt deres følelser for hinanden da først krigen slutter?

Mariann Kristensen: Vi ved ikke mere, end at de nu har det samliv, som de har længtes mod, så vi må forestille os, at det er, som det skal være. Altså, det har jeg da lyst til at nu. Nu går de ture sammen i stedet for. Og kigger på naturen, som de har beskrevet til hinanden frem og tilbage. Det er jo også en af de rørende ting. Det er også meget fine beskrivelser af natur, og så sender de jo også små naturelementer frem og tilbage til hinanden.

Pernille Brunse: Hvad sender de frem?

Mariann Kristensen: Hun har sendt firkløver blomster fra området omkring Cathrinesminde. Sådan en måde at give lidt af det hemmelige til til Christian til den her symbolske gave hun giver ham med at sende noget frem og tilbage, især firkløvere. Jo, hun vil gerne have, at han skal have noget lykke på sin vej.

Pernille Brunse: At han ikke dør eller bliver såret.

Mariann Kristensen: Eller at han ikke at han har det godt, ikke så. Men, men men. Nu kan de jo så gå de her ture og nyde naturen sammen, og det håber jeg også de gør. Det sørgelige er jo så desværre, at hun dør blot 10 år efter, at de er blevet gift. Hun dør allerede i 1929 og hun kun 44 år gammel. Så man må håbe, at de har haft nogle gode år sammen de år, de år de får.

Pernille Brunse: Mariann, Ingeborg og Christian, de nåede at leve sammen som arbejdsgiver og lønmodtager i 10 år, før krigen adskilte dem, men uden at de forlovede sig eller giftede sig i de der 10 år. Igen, hvilken rolle tror du, at krigen spillede i deres forhold eller udviklingen af deres følelser og kærlighed for hinanden?

Mariann Kristensen: Måske har det virkelig været der, det gik op for hinanden eller for dem, at de manglede hinanden. At måske er det virkelig der, at de at de fandt ud af, at deres relation var så nær, som den var.

Pernille Brunse: Sådan en krig er jo en påmindelse til os alle sammen om, at livet er kort og skrøbeligt. Tusind, tusind tak for i dag, Mariann Kristensen. Det var en fornøjelse at høre dig fortælle om Christian og Ingeborgs helt særlige kærlighedshistorie. Så tak for i dag.

Mariann Kristensen: Og tak fordi jeg måtte komme.

Pernille Brunse: Sikke en fin historie om et fuldstændig ukendt par. Men hvis kærlighedshistorie bliver til Danmarkshistorie, fordi de bor i Sønderjylland, der første Verdenskrig bryder ud. Krigen var forfærdelig på alle måder. Men hvis man skal sige noget godt om dem, så er jeg overbevist om, at det er på grund af krigen, at Ingeborg & Christian finder sammen og udfolder deres kærlighed. Og ifølge sønderjyderne, så er det blandt andet også på grund af krigen og de danske mænds deltagelse i denne, at genforeningen af Sønderjylland med Danmark finder sted i 1920, og det er jo meget smukt midt i al elendigheden. Kærlighedshistorie er produceret af Juul og Brunse for Nationalmuseets mediehus, Vores tid. Redaktør er Rikke Caroline Carlsen. Bag musikken står Lucas Francis Claver og mit navn er Pernille Brunse. Skriv til mig på sociale medier, hvis du har gode idéer til nye kærlighedshistorier eller kommentarer til dem, du har hørt.

Outtro: Du har lyttet til en podcast fra Nationalmuseets mediehus Vores tid. Følg os på Facebook og Instagram, så får du fascinerende historier og nyt om episoder fra vores mange podcast.

[Vores Tid – Nationalmuseets Mediehus](#)

[Kærlighedshistorie S2E4: Ingeborg og Christian](#)

Temamusik: Lucas Francis Claver

Produceret af Juul og Brunse for Vores Tid med støtte fra William Demant-fonden, Ingeniør Kaptajn Aage Nielsens Familiefond, Hoffmann og Husmans Fond, Otto Mønstedts Fond, Lemvigh-Müller Fonden, Grete og Sigurd Pedersens Fond, Axel Muusfeldts Fond.